

La setena lampara de l'Arquitectura del llibre de Ruskin, ens parla del *record*, de la importància de la mirada cap el passat i tots els seus magisteris. És una mirada especial, plena d'aprenentatge i reflexió, capaç d'assolir riscos i dificultats, perquè entendre d'on venim es fa necessari per esbrinar on volem anar.

Aquesta ha estat la mirada que he descobert en moltes de les Arquitectures visitades com a Jurat dels premis Fad d'enguany.

Els premis Fad, es distingeixen d'altres premis d'Arquitectura, pel fet que les obres es visiten. Segurament hi ha massa premis d'arquitectura on la tria es fa per imatges. Una fotografia mai serà capaç de transmetre tot el coneixement que una visita aporta, ni la valoració que una interpretació personal pugui fer d'aquest coneixement.

En aquesta convocatòria, hem aconseguit que fossin els mateixos autors de les obres els qui ens acompanyessin a les visites i així, ens poguessin transmetre les seves intencions. Crec que ha estat un veritable encert.

Durant diferents caps de setmana hem visitat moltes obres amb emplaçaments, temàtiques i dimensionats molt diferents. També a través de les explicacions dels autors hem anat descobrint les seves dificultats i conflictes. Tot plegat ens ha ajudat a un coneixement molt més complert de l'obra.

La sorpresa per a mi han estat les joves generacions i la seva intensa i decidida implicació amb els valors propis de la disciplina, retornant als seus principis, lluny de la superficialitat i la incontinència de moltes arquitectures mediàtiques. Buscant reflexió i de tant en tant silenci i neutralitat. En una societat com l'actual, on fàcilment s'aplaudeix la superficialitat, l'Arquitectura ha d'oposar resistència, com ja ho va fer en el passat.

Ha estat, en molts casos com un "dejà vu", que em traslladava als nostres inicis professionals. Tot ple d'una força i un entusiasme, difícil de trobar avui dia, en el panorama tan desdibuixat i depressiu de la nostra feina.

La majoria han estat obres no massa grans, localitzades en molts casos en poblets dispersos i amagats – tal vegada semblava que estiguéssim buscant agulles en un paller-. Hem anat descobrint unes Arquitectures magnífiques fetes per joves arquitectes amb molt d'esforç i il·lusió. Totes elles lligades al món contemporani però sense renunciar als vincles amb la memòria i la tradició.

EL VALLE TRENZADO

En alguns casos com el “Valle trenzado” a Elx, la lluita va ser llarga i profunda. El projecte planteja el lligam entre dos assentaments suburbials a través d'una vaguada inundable. El disseny d'uns ponts entrecreuats serà la base del projecte. Els canvis polítics en el transcurs de l'obra i la falta d'ètica d'alguns implicats, varen fer quasi impossible la seva conclusió. La lluita sense quarter, l'esforç infatigable i constant dels arquitectes al llarg del temps així com la seva il·lusió i passió pel projecte finalment han fet possible la realitat d'aquesta obra.

CASA DA SEVERA

Altres vegades, la solució s'ha plantejat des de la col·laboració entre el Municipi i els propis arquitectes, com en el cas de la "Casa da Severa" al barri de Mourira a Lisboa, un barri extraordinàriament degradat, on l'Ajuntament ha decidit intervenir amb acurades actuacions d'arrenjament de petites peces urbanes, formalitzant-les a través de buits que es van connectant entre ells. Aquestes actuacions aconseguen netejar i oxigenar el barri. De tant en tant s'adquireix una petita edificació per tal d'incloure un programa social. "La Casa da Severa", és una d'aquestes actuacions, una petita casa convertida en lloc de trobada comunitari que dona enfront de una petita plaça. Els arquitectes intervenen amb molta cura i precisió. Pocs recursos i molta sensibilitat. Una escala mínima exterior ens condueix a la sala principal, en un replà abans de l'accés on, al capvespre, algú canta fados. Els arquitectes són molt joves i ens ho expliquen amb entusiasme i quasi exaltació. Han aconseguit amb la seva delicadesa i humanitat que l'Arquitectura arribi amb emoció a la gent.

CASA CHAO

La visita a Corcubi3n, un poblet mariner de A Coru3a, ens porta cap al carrer Major, on una parella d'arquitectes s'ha enfrontat a un habitatge de tres metres de fond3ria en ple casc antic. Un lloc amb tot tipus de proteccions patrimonials. El resultat es sorprenent. No nom3s aconsegueixen complir amb el programa de l'habitatge, sin3 que tamb3 es vol donar una resposta urbana de primer ordre, amb la creaci3 d'un nou espai p3blic on la fa3ana lateral de l'habitatge es converteix en principal. La valenta interpretaci3 que la nova arquitectura fa dels elements de fusta de l'arquitectura tradicional aix3 com l'esfor3 per fer-ho entendre, 3s tota una lli3 de saviesa i tamb3 de contenci3. Una Arquitectura capaç de parlar lo just i necessari i callar quan cal, molta maduresa de la m3 d'una parella de joves arquitectes.

PERCURSO PEDONAL ASSISTIDO DA BAIXA AO CASTELO DE SÃO JORGE

Altra vegada a Lisboa, on un nou recorregut peatonal que penetra a la planta baixa d'un edifici d'habitatges. A través d'uns ascensors públics sortim a un pati interior que ens situarà a la planta baixa d'un altre edifici d'habitatges, situat en una cota molt superior, que ens durà a la part baixa del Castelo de S. Jorge. Un recorregut sorprenent i inesperat, una veritable lliçó de com la ciutat, l'Arquitectura i la gent són indissociables i que una sense l'altra no podrien existir.

CASES PATI

No vull acabar sense mencionar el cas de Celra, amb l'invent d'una nova tipologia d'habitatge, profunda, molt profunda. L'ús del pati és essencial, però en aquest cas és convertit en el veritable protagonista. Una crida a la domesticitat i l'intimitat, una aventura compartida també per dos joves arquitectes.

OAK SHOWROOM

I així podríem seguir i seguir.... ha estat per a mi un veritable descobriment. En aquests moments difícils i complicats per tots nosaltres, on tantes lleis, reglaments, concursos basura i contractacions perverses sembla que vulguin acabar amb la nostra manera d'entendre l'Arquitectura, és apassionant veure en aquestes noves generacions com l'entrega i l'entusiasme no decauen, continuen, és com una mena de connexió virtual, capaç de lligar-nos amb la tradició, el record que deia Ruskin i amb les Arquitectures de sempre, i amb una molt especial manera d'entendre el món.

Deia Eduardo Chillida : “No se puede olvidar que *pasado y futuro son contemporáneos*“. Mai fins ara ho havia entès tan clarament.

R. Sanabria. Maig 2014